

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-225 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-17/323-98
Karar Tarihi : 24.03.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Hale GÜNDÜZ, Burcu CAN

C. BAŞVURAN : Muhammed ERŞEN
Açık Pazar Yeri Belediye Dükkânları No: 62 Burdur

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Burdur Temsilciliği
Burç Mah. 2. Tuna Sok. Sıla Apt. No:6/B Burdur
- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Burdur Temsilciliği
Özgür Mah. Yeni Hamam Cad. Piripaşa Apt. No:2/1 Burdur
- TMMOB Makine Mühendisleri Odası Burdur Temsilciliği
Burç Mah. Cumhuriyet Cad. No:48/3 Burdur
- TMMOB Mimarlar Odası Burdur İl Temsilciliği
Burç Mah. Cumhuriyet Cad. No:48/3 Burdur

E. DOSYA KONUSU : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), Makine Mühendisleri Odası (MMO) ve Mimarlar Odası (MO) Burdur il temsilciliklerinin havuz sistemi kurarak tekel fiyatı uyguladıkları iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuru dilekçesinde özetle; şikâyete konu il temsilciliklerinin havuz sistemine geçmek suretiyle tekel fiyatı uygulamaya başladıkları, fiyatlarda hiçbir suretle indirim yapılmadıkları ve mevcut durumun tüketiciye zarar verdiği ileri sürülmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.08.2010 tarih ve 6671 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 22.09.2010 tarih ve 2010-4-225/İİ-10-378.HG sayılı İlk İnceleme Raporu, 07.10.2010 tarih ve 10-63 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-63/1331-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.03.2011 tarih ve 2010-4-225/ÖA-11-378.HG sayılı Önaraştırma Raporu 21.03.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/88 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-17 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; başvuruya ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

İncelemeye konu dosyanın içeriği ve şikâyet konusu iddiaların elektrik, inşaat ve makine mühendisleri ile mimarların uygulamalarına ilişkin olması itibariyle ilgili ürün pazarları "elektrik mühendisliği hizmetleri", inşaat mühendisliği hizmetleri", "makine mühendisliği hizmetleri" ve "mimarlık hizmetleri" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Başvuru konusu iddiaların Burdur ilindeki hizmetlere yönelik olması sebebiyle ilgili coğrafi pazar "Burdur" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

I.2.1. Şikâyetçi ile Yapılan Görüşme

60 Şikâyetçi, raportörlerle yaptığı görüşmede;

- Burdur'da faaliyet gösteren mimarlar, inşaat mühendisleri, makine mühendisleri ve elektrik mühendisleri odalarının bir liste fiyatı oluşturdukları ve uygulamada söz konusu liste fiyatlarının altına inilmediği,

- Haziran 2010 tarihinde sözü edilen hizmetlere ilişkin olarak fiyat artışı gerçekleştirildiği; ancak bahse konu fiyatların ilgili meslek odalarının asgari ücret tarifesinde öngörülen fiyatlar olup olmadığı hakkında bilgi sahibi olunmadığı,

70 - Şikâyet dilekçesinde havuz uygulaması olarak ifade edilen hususun fiyatlara ilişkin bir mesele olduğu; nitekim mühendis ve mimarlar ile fiyat konusunda pazarlık edilemediği gibi mühendis ve mimarların elde ettikleri gelirleri bir havuzda toplayarak aralarında paylaştıkları,

- Bununla birlikte mühendis/mimar seçimiyle ilgili herhangi bir sorun bulunmadığı; hizmet alıcısı olarak istenilen mühendis veya mimar ile çalışılabildiği hususlarını ifade etmiştir.

I.2.2. Meslek Odaları Burdur İl Temsilciliklerinden Gelen Yazılar

I.2.2.1. Elektrik Mühendisleri Odası'ndan Gelen Bilgiler

Önaraştırma sürecinde EMO tarafından sunulan bilgi ve belgelerde;

80 - Bahse konu Oda tarafından üyelerine yönelik öngörülmüş olan herhangi bir proje veya bölge sınırlaması olmadığı, nitekim Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik (SSM) Yönetmeliği'nin 8. maddesinin (g) bendinde Elektrik Mühendisleri Odası'nın büroda çalışan SSM sayısına, bunların meslekteki kıdemine ve uzmanlık alanlarına göre yetki sınırlarını saptayarak SSM'lerin uzmanlık alanlarını, yapabileceği SSM hizmetlerini ve iş hacmini belirleyebileceğine yönelik düzenlemenin 08.01.2009 tarih ve 27104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan değişiklik ile yürürlükten kaldırıldığı, bu

11-17/323-98

itibarla Oda'ya bağı SMM'lerin Türkiye çapında istedikleri miktarda proje hazırlayabildikleri,

- Oda tarafından düzenlenen "En Az Ücret Tarifeleri" adı altında asgari ücretlerin her yıl için tespit edildiği, üyelerin söz konusu tarifenin üzerinde hizmet sunmalarına yönelik herhangi bir engel bulunmadığı, ancak en az ücret tanımlarının altında hizmet sunulduğunun tespiti halinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Disiplin Yönetmeliği ile 09.12.2010 tarih ve 27780 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Elektrik Mühendisleri Odası En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği" hükümlerinin uygulandığı,

- 2009 yılı En Az Ücret Tarifesi'nin Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun 15.12.2008 tarih ve 41/22 sayılı toplantısında kabul edildiği ve 01.01.2009 tarihi itibarıyla yürürlüğe girdiği,

- 2010 yılı En Az Ücret Tarifesi'nin Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun 21.11.2009 tarih ve 41/51 sayılı toplantısında kabul edilerek 01.01.2010 tarihi itibarıyla yürürlüğe girdiği,

- 2011 yılı En Az Ücret Tarifesi'nin Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun 27.11.2010 tarih ve 42/21 sayılı toplantısında kabul edildiği ve 01.01.2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girdiği

belirtilmektedir.

Sunulan belgeler doğrultusunda hazırlanan Tablo-1'de, ilgili Oda'ya kayıtlı mühendislerin son üç yıla ilişkin proje dağılımları gösterilmektedir:

Tablo 1: Elektrik Mühendislerinin 2008, 2009 ve 2010 yılı proje dağılımları

MAKİNE MÜHENDİSİNİN ADI-SOYADI	2008		2009		2010	
	PROJE ADEDİ	TOPLAM PROJE (m ²)	PROJE ADEDİ	TOPLAM PROJE (m ²)	PROJE ADEDİ	TOPLAM PROJE (m ²)
Mustafa ÇATAL	...	...	...	...	...	...
Rıfat YÜKSELİŞ	...	...	...	...	...	...
Erkan TARIMAN	...	...	...	...	...	...
Uğur ŞENSES	...	...	...	...	...	...
Mustafa BİLGİN	...	...	...	...	...	...
Avni GÜRER	...	...	...	...	...	...
Yüksel Muammer TÜRKAN	...	...	...	...	...	...
Ceyhan SALDANLI	...	...	...	...	...	...
Mehmet ÇIĞRI	...	...	...	...	...	...
Ahmet Nejdet İLGÜN	...	...	...	...	...	...
Şefik ERKAZANCI	...	...	...	...	...	...
Baki Selçuk DİKMEN	...	...	...	...	...	...
Arif GÜLSEREN	...	...	...	...	...	...
Ayhan DOLANAY	...	...	...	...	...	...
Faruk ŞEN	...	...	...	...	...	...

11-17/323-98

İsmail Mustafa AKOL	...	...	...	...	...	...
Ali İhsan IŞIK	...	...	...	...	...	...
Bedii Faik KESKİN	...	...	...	...	...	...
Ferah ÖZGÜR	...	...	...	...	...	...
Hamza KOÇ	...	...	...	...	...	...
Mustafa HANÇER	...	...	...	...	...	...
Recep BAHÇECİ	...	...	...	...	...	...
Kazım ÖZGÜR	...	...	...	...	...	...
Gürsel ŞENGÜL	...	...	...	...	...	...
Arif KEPENEK	...	...	...	...	...	...
İbrahim KORU	...	...	...	...	...	...
Metin KAYA	...	...	...	...	...	...
Haluk KARAMAN	...	...	...	...	...	...
Mustafa YILDIRIM	...	...	...	...	...	...
İsmail SAYGILI	...	...	...	...	...	...
Kadri UYSAL	...	...	...	...	...	...
Birgül ARGİN	...	...	...	...	...	...
Uğur NALBANT	...	...	...	...	...	...
Mehmet Cevad DULKADİR	...	...	...	...	...	...
Cemil YILMAZ	...	...	...	...	...	...
Murat KAÇAR	...	...	...	...	...	...
Şakir AVCI	...	...	...	...	...	...
Ahmet Nedim TERZİOĞLU	...	...	...	...	...	...
Halil ÖZAY	...	...	...	...	...	...
Bayram BODUR	...	...	...	...	...	...
Hüseyin ARMAĞAN	...	...	...	...	...	...
Serdar YAVUZ	...	...	...	...	...	...
Emrah AVŞAR	...	...	...	...	...	...
Recep BİROL KARACA	...	...	...	...	...	...
Mahmut BALABAN	...	...	...	...	...	...
Barış ELDURAN	...	...	...	...	...	...
Mehmet KÜRŞAT ALP	...	...	...	...	...	...
Bülent SEZER	...	...	...	...	...	...
Muhammed KOCAGÖZ	...	...	...	...	...	...
Gazi TÜREN	...	...	...	...	...	...
Eyüp DOĞDU	...	...	...	...	...	...
Engin KARAYOL	...	...	...	...	...	...
Özgür TORUN	...	...	...	...	...	...

11-17/323-98

Hüseyin AFŞAR	...	...	...	...	...	...
Ahmet AYDIN	...	...	...	...	...	...
Niyazi DÜDÜK	...	...	...	...	...	...
Mustafa SERDAR ÖZTÜRK	...	...	...	...	...	...
Kadir BİLGİN	...	...	...	...	...	...
Halil İbrahim ÖNDER	...	...	...	...	...	...
Hasan BALTA	...	...	...	...	...	...
Göksel AKÇA	...	...	...	...	...	...
Hasan YORULMAZ	...	...	...	...	...	...
Coşkun GÜLEÇ	...	...	...	...	...	...
Abdullah Rakım Mustafa BAŞKÖK	...	...	...	...	...	...
Mehmet KARAMAN	...	...	...	...	...	...
Alper OĞUZ	...	...	...	...	...	...
Oral IŞLAK	...	...	...	...	...	...
Hasan DOĞAN	...	...	...	...	...	...
Erhan DURUŞKAN	...	...	...	...	...	...
M. Kadri HACIEMİNOĞLU	...	...	...	...	...	...
Ali ACIR	...	...	...	...	...	...
Duran KAHVECİ	...	...	...	...	...	...
Aygün ÖZEN	...	...	...	...	...	...
Ersan YEŞİLKAZAK	...	...	...	...	...	...
Hakkı TAÇKIN	...	...	...	...	...	...
Kemal ÖZTEL	...	...	...	...	...	...
Hüseyin TULA	...	...	...	...	...	...
Mehmet alp ULUDAĞ	...	...	...	...	...	...
Tuncay ÇAPUR	...	...	...	...	...	...
Gültekin GÜLEN	...	...	...	...	...	...
Veli YILDIRIM	...	...	...	...	...	...
Mehmet DOĞDU	...	...	...	...	...	...
Caner KARAKULAK	...	...	...	...	...	...
İbrahim ÇAPUR	...	...	...	...	...	...
Adil EKİNCİ	...	...	...	...	...	...
Çağdaş TÜRKMEN	...	...	...	...	...	...
Hasan fehmi YILMAZ	...	...	...	...	...	...
Özer KUNTBİLEK	...	...	...	...	...	...

1.2.2.2. İnşaat Mühendisleri Odası'ndan Gelen Bilgiler

Önaraştırma sürecinde İMO tarafından sunulan bilgi ve belgelerde;

11-17/323-98

- Oda tarafından üyelere yönelik herhangi bir proje ya da bölge sınırlandırması getirilmediği,

- 110 - Oda tarafından belirlenen asgari ücret tarifesi her yıl Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından Resmi Gazete’de yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ’e göre belirlendiği,
- Üyelerin asgari ücret tarifesinin altında veya üstünde fiyat belirlemesinin Oda tarafından engellenmediği, fiyatlandırma bakımından Oda’nın belirleyici etkisinin olmadığı belirtilmektedir.

Sunulan belgeler doğrultusunda hazırlanan Tablo-2’de, Oda’ya kayıtlı mühendislerin son üç yıla ilişkin proje dağılımları gösterilmektedir:

Tablo 2: İnşaat Mühendislerinin 2008, 2009 ve 2010 yılı proje dağılımları

Mühendisin Adı-Soyadı	2008		2009		2010	
	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)
Abidin ENGÜRLÜ	...	...	...	...	...	...
Ahmet TURGUT	...	...	...	...	...	...
Ali SEVİNÇ	...	...	...	...	...	...
Arsal SARI	...	...	...	...	...	...
Ayhan ESER	...	...	...	...	...	...
Bekir ÖZKAN	...	...	...	...	...	...
Bekir ŞANLI	...	...	...	...	...	...
Celalettin CANTÜRK	...	...	...	...	...	...
Cihan ŞAŞMAZ	...	...	...	...	...	...
Ertuğrul KARABAY	...	...	...	...	...	...
Fettah ACAR	...	...	...	...	...	...
H.Hüseyin YILDIZ	...	...	...	...	...	...
Halil KART	...	...	...	...	...	...
Halil MATAR	...	...	...	...	...	...
Hasan GÜRSU	...	...	...	...	...	...
Hasan ŞAHİN	...	...	...	...	...	...
Hasan YAVUZER	...	...	...	...	...	...
Hüseyin ÇAKIR	...	...	...	...	...	...
İhsan KUTLU	...	...	...	...	...	...
İsmail KABASAKAL	...	...	...	...	...	...
Korhan EKİNCİ	...	...	...	...	...	...
M.Aşkın SAVRAN	...	...	...	...	...	...
Mehmet BALOĞLU	...	...	...	...	...	...
Metin YILDIRIM	...	...	...	...	...	...
Necdet BEDUR	...	...	...	...	...	...

11-17/323-98

Nihat ALTUĞ	...	...	...	...	...	...
O. Bülent ASLANBOĞA	...	...	...	...	...	...
Oğuzhan DOLUNAY	...	...	...	...	...	...
Onur ULUIŞIK	...	...	...	...	...	...
Önder KUŞBABALI	...	...	...	...	...	...
Öner KUNT	...	...	...	...	...	...
R. Tolga YURTSEVEN	...	...	...	...	...	...
Sabri ÖLÇER	...	...	...	...	...	...
Tahsin ELMACIKLI	...	...	...	...	...	...
Uğur TEKİN	...	...	...	...	...	...
Veli OKAY	...	...	...	...	...	...
Yakup GÜLCÜ	...	...	...	...	...	...
Yusuf KOYUTÜRK	...	...	...	...	...	...
M. Çağlar EKİNCİ	...	...	...	...	...	...
Turgay TAŞ	...	...	...	...	...	...
Necati DEMİRCİOĞLU	...	...	...	...	...	...
Hüseyin KURUCA	...	...	...	...	...	...

1.2.2.3. Makine Mühendisleri Odası'ndan Gelen Bilgiler

120 MMO Burdur ili temsilciliği tarafından gönderilen yazıda;

- Oda tarafından, üyelerine herhangi bir proje sayısı ve bölge sınırlamasının getirilmediği,
- Genel Merkez tarafından belirlenen ve yayınlanan tarifedeki fiyata uygun fatura kesildiği takdirde, üyelerinin bu ücretin altında ya da üstünde almasına karışmadıkları ifade edilmektedir.

Aşağıdaki tabloda son üç yılda anılan oda tarafından onaylan proje sayısı ve büyüklüklerine ilişkin veriler yer almaktadır:

Tablo-3 Makine Mühendislerinin 2008, 2009 ve 2010 yılı proje dağılımları

Mühendisin Adı-Soyadı	2008			2009			2010		
	Proje Adedi	Toplam (m ²)	Proje	Proje Adedi	Toplam (m ²)	Proje	Proje Adedi	Toplam (m ²)	Proje
1 Osman KISAOĞLU	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2 Şeref DİLMAÇ	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3 Ömer ÜRKMEZ	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4 Yavuz Etem DOLUNAY	...	...	...	...	...	...	...	...	...
5 Harun ŞENSES	...	...	...	...	...	...	...	...	...
6 Osman DENİZ	...	...	...	...	...	...	...	...	...

11-17/323-98

7	Musa Kazım SAVRAN	...	...	...	...	...	...
8	Furkan ERDEMİR	...	...	...	...	...	...
9	Nuri AKTAN	...	...	...	...	...	...
10	Nihat ÇİFTÇİ	...	...	...	...	...	...
11	Hüsayin DOĞAN	...	...	...	...	...	...
12	Okay KOCAPINAR	...	...	...	...	...	...
13	Fethi KIRLI	...	...	...	...	...	...
14	Hasan Ali TOLACI	...	...	...	...	...	...
15	Ozan KISAOĞLU	...	...	...	...	...	...
16	Bayram KEPENEK	...	...	...	...	...	...
17	Görkem DEMER	...	...	...	...	...	...

1.2.2.4. TMMOB Mimarlar Odası'ndan Gelen Bilgiler

Mimarlar Odası tarafından gönderilen yazıda,

- 130 - TMMOB Mimarlık- Mühendislik Hizmetleri ve Asgari Ücret-Asgari Çizim ve Düzenleme Esasları Yönetmeliği doğrultusunda ve TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 8. maddesi uyarınca Odalarca belirlenmiş asgari ücretin altında ücret almanın disiplin cezası gerektiren eylemler arasında sayıldığı,
- Bununla birlikte belirlenen tarifinin üstünde fiyat verilmesine engel olmadığı,
- Oda tarafından üyelere yönelik proje sayısı veya bölge sınırlaması getirilmediği ifade edilmektedir.

Oda tarafından sunulan proje sayısı ve büyüklük bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo-4 Mimarların 2008, 2009 ve 2010 yılı proje dağılımları

Mühendisin Adı-Soyadı	2008		2009		2010		Toplam	
	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)	Proje Adedi	Toplam Proje (m ²)
1	Mehmet ÖĞÜT	...	...	...	...	...	...	...
2	Abdurrahman ERMERGEN	...	...	...	...	...	...	...
3	Akın CANKIR	...	...	...	...	...	...	...
4	Yılmaz KİP	...	...	...	...	...	...	...
5	Ömer YURTSEVEN	...	...	...	...	...	...	...

11-17/323-98

6	G. Nihal GÜNDÜZALP	...	...	...	...	...	...	...	...
7	Nurhan ŞENKAL	...	...	...	...	...	...	...	...
8	Adem TEZCAN	...	...	...	...	...	...	...	...
9	Saniye İMRAK	...	...	...	...	...	...	...	...
10	Aysun BEDUR	...	...	...	...	...	...	...	...
11	M. Cumhuri BATUR	...	...	...	...	...	...	...	...
12	Fatima KÜÇÜKKAPLAN	...	...	...	...	...	...	...	...
13	Zehra Karabay ŞENER	...	...	...	...	...	...	...	...
14	T. Gökhan ÖZEŞ	...	...	...	...	...	...	...	...
15	Damla Gürsu DEMİR	...	...	...	...	...	...	...	...
16	Canan BEDUR	...	...	...	...	...	...	...	...
17	Serdar HOYUR	...	...	...	...	...	...	...	...
18	N. Selim KUTLU	...	...	...	...	...	...	...	...
19	Saniye ÖZEŞ	...	...	...	...	...	...	...	...
20	Derya SARAY	...	...	...	...	...	...	...	...

140 I.3. Değerlendirme

Başvuru konusu iddialar, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası Burdur İl Temsilciliklerinin havuz sistemine geçerek tekel fiyatı uyguladıklarına yöneliktir.

150 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri" yasaklanmıştır. Bu kapsamda "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi, ya da kontrolü" ile "mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi" yasaklanan hallerdendir. Dolayısıyla iddia konusu fiyat tespiti eylemi ve pazar paylaşımına yol açacak türden havuz uygulamaları, 4054 sayılı Kanun'un yer verilen hükmü kapsamında yasaklanmış bulunmaktadır.

160 Bununla birlikte, herhangi bir kanuni dayanağı bulunmamakla birlikte TMMOB ve TMMOB'a bağlı odalar asgari ücret belirlemektedirler. Kullandıkları yetki TMMOB Serbest Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 7. maddesi kapsamında odalar tarafından hazırlanan ve "En Az Ücret Tarifesi" olarak adlandırılan düzenlemeye dayanmaktadır. Bu durum Rekabet Kurulu kararlarına da konu olmuştur. İlk olarak, İzmir Ticaret Odası ve bir serbest şehir plancısının başvurusu üzerine TMMOB ve TMMOB Şehir Plancıları Odası hakkında yürütülen soruşturma sonucunda alınan 22.1.2002 tarih ve 02-04/40-21 sayılı kararında Kurul,

- TMMOB ve TMMOB'a bağlı Şehir Plancıları Odası'nın doğrudan yasal dayanağı olmadığı halde, asgari hizmet bedeli belirlenmesini zorunlu kılan ve bunun altında ücretle hizmet

11-17/323-98

verilmesini yasaklayan karar ve uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğuna,

- Kanunun 9/1. maddesi uyarınca TMMOB ve Şehir Plancıları Odası'nın asgari ücretleri belirlemeye ilişkin uygulamalarına son verilmesine

karar vermiştir.

170 Söz konusu karar taraflara 9.4.2003 tarihinde tebliğ edilmiş ve 60 günlük süre içerisinde asgari ücret uygulamasına ilişkin düzenlemelere son vermeleri istenmiştir.

Bahsi geçen kararın ardından, TMMOB ve Şehir Plancıları Odası tarafından Kurulun 22.1.2002 tarih ve 02-04/40-21 sayılı kararına karşı Danıştay 10. Dairesi nezdinde yürütmeyi durdurma talebiyle, E:2003/2564 ve E:2003/2705 sayılı iki dava açılmış olup, anılan Daire dava konusu yönetmeliklerin hukuksal niteliklerini dikkate alarak yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar vermiştir. Sonrasında, Kurul'un TMMOB ve Şehir Plancıları Odası'na yönelik söz konusu kararı, Danıştay 13. Dairesi tarafından soruşturmacı üyenin karara katılımı nedeniyle usul yönünden, 14.11.2006 tarih ve E:2005/1668 K:2006/4329 sayılı, 8.7.2005 tarih ve E:2005/916 K:2005/3436 sayılı kararlarla iptal edilmiştir.

180 Rekabet Kurulu tarafından soruşturmacı üyenin karara katılımı nedeniyle usul yönünden iptal edilen 22.1.2002 tarih ve 02-04/40-21 sayılı kararın yerine yeni bir karar alınmamış; Kurul, TMMOB tarafından kendi birliklerine bağlı meslek odalarının asgari ücret tarifelerinin ve TMMOB üyesi olan Şehir Plancıları Odası'nca şehir plancılarının asgari ücret tarifelerinin belirlenmesine dayanak oluşturan ve 4054 sayılı Kanun'a aykırı bulunan yönetmeliklerin iptali için dava açılmasına ve bu konuda Başkanlığa yetki verilmesine 16.5.2007 tarih ve 07-41/453-M sayı ile karar vermiştir. Ancak, Danıştay 13. Dairesi tarafından alınan 16.11.2007 tarih ve E:2007/10830 ve K:2007/7326 sayılı; 1.2.2008 tarih ve E: 2007/10829 K:2008/1745 sayılı kararlarla, Kurum'un TMMOB ve TMMOB'a bağlı odalarca yapılan düzenlemelerin rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı olduğunu ileri sürerek iptalleri için dava açma ehliyeti olmadığı sonucuna varılarak, açılan davaların ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir. Bunun sonucunda ise Rekabet Kurumu tarafından, Danıştay 13. Dairesince verilen söz konusu kararlar 7.1.2008 ve 4.4.2008 tarihlerinde Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu nezdinde temyiz edilmiş, ancak temyiz süreci henüz sonuçlanmamıştır.

Bu süreçte gelen şikâyetler üzerine mimar ve mühendis odalarının benzer uygulamalarına yönelik, çok sayıda önaraştırma yapılmış, ancak ilgili Danıştay kararı çerçevesinde, asgari ücret uygulamasına yönelik anlaşmaların, pazar paylaşımına yol açacak türden başka eylemler içermediği sürece ihlal teşkil etmeyeceği ve ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde karar verilmiştir.

200 Öte yandan odalara bağlı mühendislerin asgari ücret tarifesine rağmen pazardaki rekabet dolayısıyla çoğu zaman asgari ücretin altında fiyat verdiği de bilinmektedir. Zira pazara girişin önünde kayda değer engeller bulunmadığı için pazarda çok sayıda firma faaliyet göstermekte ve bu firmalar arasında yaşanan yoğun rekabet nedeniyle proje bedelleri çoğu zaman yayımlanan asgari ücret tarifesinin altında gerçekleşmektedir. Ancak serbest müşavir mühendis ve mimarlar (SMM), üyesi oldukları Odalara ödemeleri gereken mesleki denetim bedellerini ve 3065 sayılı KDV Kanunu uyarınca ödemeleri gereken KDV tutarlarını liste fiyatları üzerinden ödemek zorundadırlar. Bu koşullar altında aldıkları ücretlerin yaklaşık yarısını vergi olarak ödeyen SMM'ler, tahsil ettikleri ücretleri asgari ücret tarifesinde yer alan tutarlara yaklaştırmak ve piyasada denetimi sağlamak için proje

11-17/323-98

210 havuzu oluşturmak gibi değişik uygulamalara gidebilmektedirler. Söz konusu türden havuz uygulamalarının sadece piyasa fiyatlarının asgari ücretin altına düşmesini engellemeye yönelik olması halinde, yukarıda açıklanan gerekçelerle 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatmak mümkün olamamaktadır.

Bununla birlikte pazar veya müşteri paylaşımına yol açan havuz uygulamaları halen 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilecek niteliktedir. Dolayısıyla başvuru konusu havuz iddiasının pazar veya müşteri paylaşımına yol açıp açmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

220 Odalardan gelen bilgiler doğrultusunda hazırlanan tablolara bakıldığında Burdur'da faaliyet gösteren mimar ve mühendislerin her birinin farklı sayıda proje için onay aldığı görülmektedir. Bunun yanında onaylanan projelerin metrekare büyüklükleri de birbirinden farklıdır. Bu bakımdan başvuru konusu havuz uygulamasının pazar veya müşteri paylaşımına yol açmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim başvuru sahibinin ifadesi de bu yönde olup, anılan şahıs mühendis/mimar seçimiyle ilgili herhangi bir sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Netice itibarıyla, başvuru konusu havuz uygulamasının asgari ücretin altına inilmesini engellemeye yönelik olarak uygulandığı, proje ve müşteri paylaşımına yol açmadığı dolayısıyla 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

230 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.